

MASARYKOVA UNIVERZITA

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV HUDEBNÍ VĚDY

TEORIE INTERAKTIVNÍCH MÉDIÍ

SEMESTRÁLNÍ PRÁCE DO PŘEDMĚTU US_42

'POSTMODERNA'

ZUZANA GELLNEROVÁ (UČO: 415281)

LISTOPAD 2012

Obsah

1 Postmoderna	3
2 Postmoderní architektura	4
3 Použitá literatura	5

1 Postmoderna

Postmoderna (nebo také postmodernismus) je směr, který vznikl koncem 20. století. Jedná se o *nejednoznačně a kontroverzně chápaný pojem, který se vztahuje k způsobu života a životnímu stylu, k "životní náladě" a "životní praxi"*¹. Postmodernismus je obecným označením pro umění následujícím po moderně. Každá nová éra umění se prezentovala za moderní a po moderní fázi tedy začala následovat fáze postmoderní. Postmoderní umělci věří, že jejich tvorba se stává převratnou, pokrokovou, novou a lepší.

*Tento původně literárněvědní pojem zachvátil postupně i jiné obory, nejdříve architekturu a po ní malířství, potom zasáhl sociologii, značné konjunktury se domohl ve filozofii*². Postmodernismus má tedy velmi široký záběr. Setkáváme se s ním dále například v hudbě, v kinematografii, ve fotografii, estetice, pop-artu a dalších odvětvích umění. *Pro jedny je postmoderna rovnou doba nových technologií, pro jiné dochází naopak ve znamení postmoderny k rozchodu s technokratickou nadvládou, postmoderna je pro ně zelená, ekologická, alternativní*³.

V postmoderně se klade důraz na pluralitu a synkretismus (splývání a spojování různorodých prvků). *Postmoderní člověk si uvědomuje mnohoznačnost, neurčitost, nahodilost a tím do jisté míry i absurdnost světa*⁴. Na postmoderní dílo již nelze nahlížet pouze jen jako na dílo od určitého autora, ale je třeba jej vnímat jako ucelený systém. Myslím, že není důležitý pouze objekt sám o sobě, ale i další myšlenky, nápady a kompozice kolem něj. Je třeba nahlížet na objekt z více úhlů. Postmoderní umělec tak není pouze umělcem, který něco ztvárňuje, ale pomocí své tvorby se zároveň snaží vcítit i do role diváka. Navíc s příchodem moderních technologií nastává doba, kdy už není důležité nahlížet na dílo jako objekt, ale je třeba si všimnout také způsobu, jakým bylo vytvořeno. *Často se tvrdí, že postmoderní kultura je více vizuální než předchozí kultury a spojená s všeobecnou estetizací každodenního života*⁵.

¹ Kolektiv autorů: Velký sociologický slovník P - Z. Praha: Karolinum, 1996. s. 811

² WELSCH, Wolfgang. Naše postmoderní moderna. Praha: Zvon, 1994. s. 19

³ WELSCH, Wolfgang. Naše postmoderní moderna. Praha: Zvon, 1994. s. 20

⁴ Kolektiv autorů: Velký sociologický slovník P - Z. Praha: Karolinum, 1996. s. 812

⁵ BARKER, Chris. Slovník kulturních studií. Praha: Portál, 2006. s. 152

2 Postmoderní architektura

Postmodernismus se pravděpodobně nejvýrazněji projevoval a stále projevuje v architektuře. Postmoderní budova má za cíl upoutat pozornost a oslovit nejen zápalené architekty, kteří se zabývají specifickými architektonickými problémy, ale také širokou veřejnost. *Standardním výrazem a pozitivním pojmem se stal termín „postmoderna“ zásluhou Charlese Jenckse, amerického architekta a kritika, který se přestěhoval do Londýna. Jencks přenesl termín „postmoderna“ r. 1975 – současně s Robertem Sternem – z literatury na architekturu, a dal tím rozhodující podnět evropské diskuzi o postmoderně*⁶. Charles Jencks určil deset znaků postmoderní architektury, které jsou v protikladu k moderně. Tyto znaky se staly základním pilířem architektonické tvorby. Pro postmoderní architekturu je typická snaha o obnovení architektonické figury, kterou moderna odmítala. Prvky architektonické figury jsou například kupole, věž, sloup, rotunda, ornament, oblouky, brána, vstupní portály s figurami soch, průčelí, ulice, náměstí. Dalším oblíbeným motivem v postmoderní architektuře je osová symetrie, segmentové okno a budování ozdobnějšího průčelí oproti ostatním stranám budovy.

*Současná architektura je nejenom propojena a spjata se světovými tendencemi, technologickými a uměleckými invencemi, ale také s kulturními a historickými tradicemi jednotlivých míst, zemí, z nichž stále čerpá novou energii a výrazovou sílu a v neposlední řadě tím, že na scéně působí a na ní vstupují tvořiví, vzdělaní a kulturně citící architekti, kteří reflektují současnou situaci, hledají na ni odpověď*⁷. Mezi tyto typy představitelů postmoderní architektury bezsporu patří Robert Venturi, Charles Moore, Michael Graves, Ricardo Boffil, John Burgee nebo Philip Johnson. Právě Robert Venturi napsal v roce 1966 známou knihu „Složitosti a protiklad v architektuře“, která se stala významným dílem pojednávajícím o postmodernismu. Klíčovou stavbou, která odstartovala nový směr, byla vila architektovy matky Vanny Venturiové ve Filadelfii z roku 1964. Ve středu této stavby je krb a schodiště, prastaré symboly domu. Významným představitelem postmodernismu v Evropě byl britský architekt James Stirling, který je autorem Státní galerie ve Stuttgartu. Právě zde navrhl klasický motiv paláce s nádvořím, zkombinoval sloupy s kovovými konstrukcemi a na zábradlí použil velmi neobvyklé barvy (modrou a růžovou).

⁶ WELSCH, Wolfgang. Naše postmoderní moderna. Praha: Zvon, 1994. s. 28

⁷ Kolektiv autorů: Dějiny umění/12. Praha: Euromedia, 2002. s. 149

3 Použitá literatura

|1| WELSCH, Wolfgang. Naše postmoderní moderna. Translated by Miroslav Petříček - Ivan Ozarčuk. Praha: Zvon, 1994. 200 s. ISBN 80-7113-104-0.

|2| Kolektiv autorů: Dějiny umění/12. Praha: Euromedia, 2002. ISBN 80-7178-764-6 (soubor). ISBN 80-242-0720-6 (12. díl)

|3| BARKER, Chris. Slovník kulturních studií. Translated by Irena Reifová - Kateřina Gillárová - Michal Pospíšil. Praha: Portál, 2006. 206 s. ISBN 80-7367-099-2.

|4| Kolektiv autorů: Velký sociologický slovník P - Z. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3 (soubor). ISBN 80-7184-310-5 (2. svazek).